

Natuurlijke geboorte in de praktijk

Informatieblad

Bewakingsmethoden

Om de start van het geboorteproces te bewaken is het belangrijk om veel in de stal te kijken en de koe te observeren. Ook zijn er een aantal hulpmiddelen beschikbaar:

- beweging/activiteit monitors
- sensors in/op vagina/vulva (wellicht te laat signaal voor dubbelbespiede kalveren)
- bewegingssensor staart (nieuw: Mocall).

Vorbereiding

Bereid u goed voor op een mogelijke natuurlijke geboorte. Houd de volgende hulpmiddelen gereed:

- schoonmaakmiddelen voor vulva (kling) koe
- glijmiddel en vaseline
- trekmetaal
- verlosapparaat met beugel en trekkrachtindicator
- laddertje of pallet
- neerlegtouw
- navelontsmetting voor het kalf: indrogend
- eventueel biest voor het kalf.

Er zijn verschillende voortekenen van de start van een geboorte. Tien tot veertien dagen voor de geboorte starten er hormonale veranderingen bij het moederdier. Dit kan zich uiten in:

- verslappen bekkenbanden
- volschieten van het uier
- daling lichaamstemperatuur
- afhouden staart.

De lichaamstemperatuur daalt 12 tot 36 uur voor de geboorte met een half tot één graad. Door dagelijks op twee vaste momenten te meten kunt u een indicatie krijgen wanneer de geboorte op gang komt.

Fasen van geboorte

De koe doorloopt tijdens een normaal geboorteproces meerdere fasen:

- ontsluitingsfase
- uitdrijvingsfase
- nageboortefase.

Bij de ontsluitingsfase is er sprake van weeënactiviteit. De baarmoedermond gaat ontsluiten, wat gemiddeld 2 tot 6 uur duurt. Bij een vaars kan dit 4 tot 12 uur duren. Ook bij het dragen van zwaardere kalveren duurt de fase van ontsluiting langer.

Het dier houdt in het begin van de ontsluiting vaak de staart al wat af. Daarna wordt ze onrustiger. Ze gaat van staan naar liggen (of andersom), heeft een opgebogen rug en/of

laat frequent mest en urine lopen. Deze fase eindigt als de vruchtblaas zichtbaar wordt en de koe gaat persen.

Uitdrijvingsfase

Wat volgt is de uitdrijvingsfase. In deze fase kunt u voelen of een natuurlijke geboorte mogelijk is. Belangrijk is dat er altijd een dierenarts of iemand anders met ervaring aanwezig is. Vaak kunnen koe en kalf wel wat hulp gebruiken (zie ook kader voorbereiding). Als u gebruik maakt van een verlosapparaat, let dan op dat dit vergelijkbaar is met handmatige trekkracht. Gebruik het apparaat bij voorkeur bij een liggende koe en werk eerst richting het uier. Als de kop geboren is dan 90 graden draaien en bij geboorte achterstel wat meer richting staart trekken. Pas op: nooit wrikken!

Nageboortefase

Gemiddeld komt de nageboorte 4 tot 6 uur na de geboorte van het kalf af. Als het langer duurt dan 12 uur, moet de koe mogelijk behandeld worden.

Na de nageboortefase duurt het volledige herstel van de baarmoeder van de koe nog 20 tot 40 dagen.

Kijk voor meer informatiebladen op www.bewustnatuurlijk luxe.nl

“Het moeilijkste is om de signalen te herkennen”

Ook hij was wel eens te laat. “Het moeilijkste in het hele proces is te weten wanneer een koe aan het kalven is”, vertelt Belgisch Witblauw-fokker Jan Tupker. Hij gebruikt daarbij geen hulpmiddelen. “Waar ik het bijvoorbeeld aan kan zien is of de koe slijm verliest of grof wordt.” Een veehouder moet dus vooral veel in de stal gaan kijken.

Het percentage natuurlijke geboorten ligt op Tupkers bedrijf op dit moment op 42 procent. “Waarbij ik uitga van de groep tweedekalfs-koeien en ouder.”

De ruimte van het bekken blijft in ontwikkeling. Bij een vaars is de kans nog niet groot dat de eerste afkalving er natuurlijk afkomt. “Daarom neem ik bij deze groep weinig risico.”

Verder heeft een natuurlijke geboorte altijd de voorkeur van Tupker. “Na 3 à 4 keizersneden gaat een koe weg. Bij natuurlijke geboorten kun je soms naar 5 of 6 kalveren. Dat scheelt in de kosten voor de opfok. Daarnaast blijft de vleeskwiteit van oudere koeien net zo goed”, besluit Tupker.

Bewust Natuurlijk Luxe ondersteunt houders van Belgisch Witblauw en Verbeterd Roodbont in de omslag naar meer natuurlijke geboorten. Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door:

Bewust Natuurlijk Luxe
Contactpersoon: Saskia Scheer
Postbus 40
6700 AA Wageningen

T. 088 888 66 77
E. info@bewustnatuurlijk luxe.nl
W. www.bewustnatuurlijk luxe.nl
Twitter: @BewustNLuxe